

Aan de gemeenteraad

Datum : 30 januari 2024
Zaaknummer : 4057879
Contactpersoon : Rudy Duteweerd
Telefoonnummer : 026-3774926

Onderwerp: Stand van zaken hertenkamp Sonsbeek

Geachte voorzitter en leden,

We stellen u voor kennis te nemen van de stand van zaken rond hertenkamp Sonsbeek. Hiermee willen wij voldoen aan onze toezegging van 20 december jl. om u hierover voor 1 februari 2024 te informeren, ondanks dat nog niet alles duidelijk is.

Inleiding

Wij hebben besloten om de hertenkamp Sonsbeek te behouden met een streefpopulatie van 12 à 15 damherten en een tweede hertenopvang in te richten om daar de overige herten te plaatsen. De hertenkamp in Park Sonsbeek blijft de primaire locatie.

De hertenkamp in Park Sonsbeek omvat circa 2,8 hectare met een hertenverblijf. In de hertenkamp worden damherten gehouden. Als eigenaar van deze dieren is de gemeente Arnhem verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn ervan, denk aan voldoende voedsel en veiligheid (vlucht- en schuilmogelijkheden) en een zo natuurlijk mogelijke situatie en sociale structuur. We streven naar een kudde met zoveel mogelijk natuurlijke groepsdynamiek (dus een gemengde kudde) met dieren die jaarrond voldoende voedsel hebben en met voldoende mogelijkheid voor de (met name de mannelijke) dieren om elkaar te mijden en een beperkte invloed op de vegetatiegroei en -verjonging. Hierom streven we naar een bezetting van 4 à 5 dieren per hectare. Voor hertenkamp in Park Sonsbeek betekent dit circa 12 tot 15 damherten.

Omdat beide geslachten aanwezig zijn werden alle hinden jaarlijks drachtig. Er was dus jaarlijks aanwas door geboorte. Er werden dan ook jaarlijks een aantal dieren uit de hertenkamp gehaald en verkocht. Dit betekende meestal dat ze werden geslacht. Deze beheermaatregel werd uitgevoerd door een erkende wildhandel die bevoegd is om dieren te verdoven, te vervoeren, te verhandelen en te slachten.

Als reactie op een voorstel in de concept-beheervisie Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem is op 22 oktober 2022 de petitie 'Vervang Hertenkamp Sonsbeek niet door een ligweide' opgesteld. Op

Datum : 30 januari 2024
Zaaknummer : 4057879
Pagina : 2

31 oktober 2022 werd ons gemeld dat bovengenoemde beheermaatregel weer nodig was gezien de te grote dichtheid van damherten in de hertenkamp. Daardoor is er namelijk in de hertenkamp onvoldoende voedsel in de vorm van gras. Om deze reden worden zij jaarrond bijgevoerd. Groepen damherten kennen echter een sociale hiërarchie waardoor er bij voederen vaak onrust is en niet alle dieren op de benodigde tijd kunnen eten. Verder is er onvoldoende mogelijkheid voor de (met name de mannelijke) dieren om elkaar te mijden. Ten slotte is de grasvegetatie in de hertenkamp daardoor permanent te kort waardoor de gebitten van de herten onnatuurlijk snel slijten en de grassen niet kunnen groeien.

Op 9 november 2022 nam u vervolgens de [motie "Handen af van Hertenkamp Sonsbeek" \(22M155\)](#) aan, waarin u het college opdraagt om de hertenkamp in Park Sonsbeek te behouden. In die periode werd door het ministerie tevens een nieuwe huis- en hobbydierenlijst gepubliceerd waarop het damhart ontbrak. We hebben naar aanleiding van deze ontwikkelingen onderzocht of het teveel aan damherten elders ondergebracht kon worden, dit heeft echter niet tot de gewenste oplossing geleid. Vervolgens hebben wij op 14 maart 2023 besloten om:

- geen damherten te (laten) doden;
- een deel van de herten elders in of buiten de stad te plaatsen, bijvoorbeeld in Schuytgraaf;
- hiertoe de Stichting Natuurcentrum Arnhem te benaderen of een eigen plek te zoeken.

Om bovengenoemde problemen met dierenwelzijn en vegetatie op te lossen is een tweede hertenopvang nodig. De populatie was de laatste jaren dus al groter dan de streefpopulatie en we waren op weg om de streefpopulatie te realiseren. De beheermaatregel is dus vorig jaar uiteindelijk niet uitgevoerd, met als gevolg nieuwe aanwas in de hertenkamp in 2023. Daardoor is het aantal damherten gegroeid tot 37 (12 mannetjes en 25 vrouwtjes).

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft een nieuwe huis- en hobbydierenlijst ('positieflijst') aangekondigd. Daaruit blijkt dat er na inwerkingtreding van die lijst (waarschijnlijk op 1 juli a.s.) geen nieuwe gehouden damherten meer mogen komen (fokverbod). Op 12 december jl. heeft de minister echter aangekondigd dat er een (permanente) vrijstelling komt van dit verbod. Dat betekent dat, wanneer de Sonsbeek-populatie na opheffing van de tweede hertenopvang onder de streefdichtheid daalt, er op andere wijze kan worden gezorgd voor nieuwe aanwas in de hertenkamp, bijvoorbeeld door damherten van elders bij te plaatsen. Hierdoor kan de hertenkamp permanent behouden blijven. Tevens is het daarmee niet meer nodig om te onderzoeken of van de hertenkamp een dierentuin kan worden gemaakt.

Inrichting tweede hertenopvang

De hoge dichtheid van damherten is vanuit dierenwelzijn en ecologie van de hertenkamp echter ongewenst. Om verdere aanwas in 2024 te voorkomen is ervoor gekozen om de acht geslachtsrijpe bokken in september 2023 te verplaatsen naar een locatie van de Stadsboerderij Presikhaaf. Met het Natuurcentrum Arnhem is afgesproken dat deze opvang tot 1 februari 2024 plaatsvindt. U bent hierover

op 19 september jl. geïnformeerd via de [raadsbrief 'Voortgang beheer Hertenkamp Sonsbeek'](#). Vanwege deze tijdelijkheid wordt een nieuwe opvanglocatie in Arnhem gezocht.

Wij streven daarbij naar een zo natuurlijk mogelijke groepsdynamiek en dus gemengde kuddes op beide locaties (Park Sonsbeek en de tweede hertenopvang). We willen daarbij op beide locaties de streefdichtheid van 4 à 5 damherten per hectare hanteren. Om dit te realiseren zullen de mannelijke dieren bij de eerstvolgende verhuizing worden gesteriliseerd (vasectomie). Wanneer dan door natuurlijke sterfte de populatie daalt onder de streefdichtheid van hertenkamp Sonsbeek kunnen damherten vanuit de tweede hertenopvang geleidelijk weer teruggeplaatst worden naar Sonsbeek. De tweede hertenopvang kan dan op basis van de verwachte levensduur van damherten over circa tien jaar weer opgeheven worden. Om de streefdichtheid in de hertenkamp Sonsbeek ook daarna te behouden kunnen damherten van elders worden bijgeplaatst.

De te kiezen locatie moet circa tien jaar beschikbaar zijn, de opvang van damherten moet passen binnen regelgeving en beleid en voldoen aan eisen van dierenwelzijn (zoals voldoende ruimte en schuil- en rustmogelijkheden). Op dit moment hebben we daartoe enkele locaties in zowel Arnhem-Noord als Arnhem-Zuid in beeld. We hebben echter nog geen definitieve keuze kunnen maken. Aan elke locatie kleven ook nadelen. Ook zijn we nog aan het onderzoeken of het, als gevolg van de gewijzigde landelijke regelgeving, tóch mogelijk is de damherten elders, buiten Arnhem onder te brengen.

Consequenties

Omdat er nog geen definitief besluit is genomen over een locatie voor een hertenopvang is met het Natuurcentrum Arnhem afgesproken dat de tijdelijke opvang bij Stadsboerderij Presikhaaf nog enige tijd kan worden verlengd. Wij verwachten zo spoedig mogelijk een structurele oplossing te hebben voor de damherten.

Communicatie

Zodra wij een besluit hebben genomen over de tweede hertenopvang delen wij u dit via een raadsbrief mede.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch